

Sygn. akt III KK 179/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2022 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,

sprawy M. P

skazanego z art. 207 § 1 k.k. i innych,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 29 marca 2021 r., sygn. akt III Ka (...),

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w D. z dnia 3 lipca 2020 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł

I. oddalić kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną;

II. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego;

III. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adwokata P. G., Kancelaria Adwokacka w R., kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote i 80/100), w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego.

UZASADNIENIE

Na mocy wyroku Sądu Rejonowego w D. z dnia 3 lipca 2020 r., sygnatura akt II K (...), oskarżony M. P. został uznany za winnego:

1/ występkę z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. polegającego na tym, że w okresie od 14 lutego 2018 r. do 13 września 2018 r. w D. woj. (...), uporczywie nękał M. G. poprzez wysyłanie do niej wiadomości tekstowych, dzwonienie do niej o różnych porach dnia i nocy, nachodzenie jej w miejscu pracy oraz miejscu zamieszkania, przez co w sposób istotny naruszał jej prywatność oraz wzbudził u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne - i za to na mocy art. 190a § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. Sąd wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności; na mocy art. 41a § 1 k.k. orzekł zakaz bezpośredniego i pośredniego kontaktu z pokrzywdzoną M. G. bez jej zgody na okres 4 lat;

2/ występkę z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. polegającego na tym, że w dniu 28 sierpnia 2018 r. w D., woj. (...), kierował groźby pozbawienia życia pod adresem A. G., które to groźby wzbudziły u pokrzywdzonego uzasadnioną obawę, iż zostaną spełnione, z tym, że ustalił Sąd, iż zarzucanego mu czynu oskarżony dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne - i za to wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

3/ występkę z art. 193 k.k. polegającego na tym, że w dniu 17 września 2018 r. na ul. T. w D., woj. (...), wdarł się do mieszkania M. G. i wbrew jej żądaniu mieszkania tego nie opuścił - i za to wymierzył mu karę 2 miesięcy pozbawienia wolności;

4/ występkę z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. polegającego na tym, że w okresie od bliżej nieustalonego dnia kwietnia 2018 r. do 21 września 2018 r. na ul. K. w D., woj. (...), kierował groźby pozbawienia życia pod adresem P. P., które to groźby wzbudziły u pokrzywdzonego uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne - i za to na mocy art. 190 § 1 k.k. Sąd wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; na mocy art. 41a § 1 k.k. orzekł zakaz bezpośredniego i pośredniego kontaktu z pokrzywdzonym P. P. bez jego zgody na okres 4 lat;

5/ występkę z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. polegającego na tym, że w okresie od bliżej nieustalonego dnia kwietnia 2018 r. do 16 listopada 2018 r. na ul. K. w D., woj. (...), będąc pod wpływem alkoholu znęcał się psychicznie nad swoją matką J. P. poprzez wszczynanie awantur, wyzywanie jej słowami powszechnie uważanymi za obelżywe, ośmieszanie, kierowanie gróźb karalnych, ciągle niepokojenie, a także znęcał się nad nią fizycznie poprzez popychanie i szarpanie, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne - i za to Sąd wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności; na mocy art. 41a § 1 k.k. orzekł zakaz bezpośredniego i pośredniego kontaktu z pokrzywdzoną J. P. bez jej zgody na okres 4 lat;

6/ przestępstwa z art. 226 § 1 k.k. polegającego na tym, że w dniu 14 września 2018 r. w D., woj. (...), w trakcie rozmowy telefonicznej z funkcjonariuszem Policji asp. sztab. W. K. znieważał go słowami powszechnie uważanymi za obelżywe, podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych na stanowisku oficera dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w D. - i za to wymierzył mu karę 2 miesięcy pozbawienia wolności;

7/ na mocy art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce wymierzonych jednostkowych kar pozbawienia wolności wymierzył oskarżonemu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności;

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego. Po jej rozpoznaniu Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z dnia 29 marca 2021 r., w sprawie o sygn. akt III Ka (...), utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca z urzędu skazanego M. P., który na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. zarzucił rażące naruszenie prawa mające wpływ na treść orzeczenia, a to art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez pominięcie przy ocenie materiału dowodowego istotnych okoliczności wynikających z przeprowadzonych przez Sąd dowodów i zaniechanie podjęcia z urzędu inicjatywy dowodowej w kierunku ustalenia, czy w sprawie nie zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza wskazana w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w sytuacji, gdy na potrzebę pogłębienia inicjatywy dowodowej wskazywały dane wynikające z akt sprawy, które oceniane łącznie wskazują na możliwość

wystąpienia przesłanki w postaci *res iudicata*, a mianowicie pisemne stanowisko oskarżonego z dnia 12 lutego 2021 r. i oświadczenie złożone w toku rozprawy apelacyjnej, w połączeniu z informacją wynikającą z aktualnej kartoteki karnej skazanego, tj. nieuwzględnienie faktu, że M. P. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w D. w sprawie o sygn. akt II K (...) z dnia 20 września 2019 r., który uprawomocnił się w dniu 24 listopada 2019 r., i niedołączenie do akt sprawy odpisu w/w wyroku, podczas gdy jak wynika z twierdzeń skazanego, został on tym wyrokiem skazany za tożsame czyny co wyrokiem Sądu Rejonowego w D. z dnia 3 lipca 2020 r. w sprawie o sygn. akt II K (...), utrzymanym w mocy zaskarżonym niniejszą kasacją wyrokiem, co w razie potwierdzenia słów skazanego mogłoby stanowić naruszenie przepisu art. 439 § 1 pkt. 8 k.p.k., a więc bezwzględną przyczynę odwoławczą.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację obrońcy skazanego prokurator Prokuratury Rejonowej w D. wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym, o jakim mowa w art. 535 § 3 k.p.k., co uprawniało do rozpoznania jej na posiedzeniu w trybie tego przepisu. Analiza zarzutu kasacyjnego nie wykazała, by w sprawie miało dojść do rażącego naruszenia prawa, o którym mowa w art. 523 § 1 k.p.k.

Zarówno z treści zarzutu kasacyjnego, jak i jego uzasadnienia wynika, że obrońca jedynie formalnie podnosi zarzut wystąpienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., w istocie jednak twierdzi, iż orzekające w tej sprawie Sądy obu instancji nie zajęły się badaniem możliwości wystąpienia tej przesłanki. Zarzut ten jest więc z gruntu nieprawidłowy, bo przesłanka ta nie występuje, z czego zdaje sobie sprawę obrońca. Jednocześnie wskazać trzeba, że z analizy akt sprawy wynika, iż Sądy obu instancji poświęciły należną uwagę danym o karalności oskarżonego widniejącym w karcie karnej i tym samym zbadały, czy nie występuje bezwzględna przesłanka odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. Nie zostały więc naruszone przepisy prawa karnego procesowego wskazane w kasacji,

a mianowicie art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. Zarzut ten okazał się więc oczywiście bezzasadnym.

Jak zarzucił obrońca - „Sąd I instancji na dzień wydania orzeczenia, tj. 3 lipca 2020 r. dysponował nieaktualną kartą karną skazanego (k. 93-94), bowiem oparł swe ustalenia na karcie (do której dołączono odpisy wyroków) wydanej w dniu 4 października 2018 r. Karta ta, co oczywiste nie zawiera informacji o wyroku Sądu Rejonowego w D. z dnia 20 września 2019 r. w sprawie o sygn. akt II K (...)”.

Rzecz w tym, że analiza akt sprawy pozwala tylko częściowo przyznać rację skarżącemu. Jest faktem, iż Sąd Rejonowy w D. przy ustaleniach w zakresie karalności oskarżonego powołał się na dowód w postaci karty karnej z dnia 4 października 2018 r. (k. 93-94), a nadto dysponował odpisami wszystkich wymienionych na tej karcie wyroków (k. 97-101, 104-115). A zatem Sąd nie dysponował aktualną kartą karną dotyczącą oskarżonego M. P. orzekając w dniu 3 lipca 2020 r., zaś ten fakt pozwalałby na pierwszy rzut oka domniemywać, że nie posiadał pełnych danych o karalności oskarżonego. Jednak takie założenie obala fakt, że na kartach 260 - 262 akt sprawy znajduje się odpis wskazanego wyroku Sądu Rejonowego w D. z dnia 20 września 2019 r., sygn. akt II K (...), wraz z danymi dotyczącymi jego prawomocności. Nie ma więc znaczenia, że wyrok ten nie jest ujęty na karcie karnej, którą Sąd dysponował, skoro miał informacje na temat tego orzeczenia. Należy zauważyć, że na rozprawie w dniu 2 lipca 2020 r. Sąd ujawnił wszystkie dokumenty i protokoły znajdujące się w aktach sprawy (k. 263v), a więc i przedmiotowy wyrok. Dysponował więc pełnymi danymi o skazaniach oskarżonego.

Co więcej, aktualne dane o karalności posiadał także Sąd odwoławczy w niniejszej sprawie (sygn. akt III Ka (...)), rozpoznając wniesioną przez obrońcę apelację. W odpowiedzi na pisemne stanowisko oskarżonego z dnia 12 lutego 2021 r. (k. 343- 344) i oświadczenie złożone w toku rozprawy apelacyjnej, Sąd drugiej instancji zarządził dołączenie do akt sprawy aktualnych danych o karalności M. P. i taka karta karna załączona została w dniu 26 marca 2021 r. (k. 358-360). Ostatecznie więc w danych o karalności widnieje wpis dotyczący wyroku, jaki zapadł wobec M. P. w sprawie o sygn. akt II K (...) w dniu 20 września 2019 r. Dane te Sąd odwoławczy ujawnił na rozprawie apelacyjnej (k. 362).

Na dane o karalności oskarżonego (w tym fakt dotychczasowej sześciokrotnej jego karalności, jak na k. 359 - 360) powołał się w uzasadnieniu swego wyroku Sąd Okręgowy w R. , co wyraźnie świadczy, że uwadze tego Sądu nie umknęła również treść wyroku Sądu Rejonowego w D. wskazywanego obecnie przez obrońcę (k. 260-262). Sąd ten podniósł: „Nie można w tym kontekście zapominać, że w dacie wyrokowania przez Sąd Rejonowy oskarżony był już sześciokrotnie karany w tym za tożsame czyny zabronione z art. 190 § 1 k.k. czy z art. 190a § 1 k.k., a czynów zabronionych określonych w pkt I, III, V, VII części dyspozytywnej wyroku oskarżony dopuścił się w warunkach recydywy z art. 64 § 1 k.k.”. Dlatego też nie sposób zgodzić się z zarzutem kasacyjnym obrońcy skazanego M. P., że w sprawie doszło do rażącego naruszenia art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez pominięcie przy ocenie materiału dowodowego istotnych okoliczności wynikających z przeprowadzonych przez Sąd dowodów i zaniechanie podjęcia z urzędu inicjatywy dowodowej w kierunku ustalenia, czy w sprawie nie zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza wskazana w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. Nie istniała potrzeba „pogłębienia inicjatywy dowodowej”, skoro Sądy obu instancji ustaliły rzetelnie i jasno, że nie występuje przesłanka w postaci *res iudicata*. Sądy te uwzględniły więc fakt, że M. P. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w D. w sprawie o sygn. akt II K (...), z dnia 20 września 2019 r., który uprawomocnił się z dniem 24 listopada 2019 r., o czym świadczy dołączenie do akt sprawy odpisu w/w wyroku.

Należy przede wszystkim zauważyć, iż dokładna lektura treści wyroku Sądu Rejonowego w D. z dnia 3 lipca 2020 r., sygn. akt II K (...), prowadzi do wniosku, że w okolicznościach tej sprawy orzeczenie jakie zapadło, nie zostało wydane przez Sąd w sytuacji, gdy postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało już prawomocnie zakończone.

Dla porównania obu orzeczeń należy przypomnieć, że wyrokiem Sądu Rejonowego w D. z dnia 20 września 2019 r., sygn. akt II K (...), M. P. został uznany za winnego popełnienia następujących przestępstw:

- z art. 282 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. polegającego na tym, że w dniu 23 kwietnia 2019 r. w D., woj. (...), w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, grożąc swojej matce J. P. pozbawieniem życia, która to groźba wzbudziła w zagrożonej

realną obawę spełnienia, doprowadził ją do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w kwocie 20 zł, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne z art. 158 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., z art. 282 k.k., z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;

- z art. 190a § 1 k.k. polegającego na tym, że w czasie od dnia 4 lutego 2019 r. do dnia 23 kwietnia 2019 r. w D., woj. (...), uporczywie nękał M. G. w ten sposób, że wielokrotnie nachodził ją w miejscu zamieszkania, wbrew jej woli, dobijał się do drzwi mieszkania, wyzywał ją słowami powszechnie uznawanymi za obelżywe, nawiązywał wielokrotnie z M. G. kontakt telefoniczny wbrew jej woli, czym wzbudził u pokrzywdzonej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia i istotnie naruszył jej prywatność;

- z art. 209 § 1a k.k. polegającego na tym, że w okresie od 25 kwietnia 2018 r. do 24 kwietnia 2019 r. w D., woj. (...), uporczywie uchylał się od ciążącego na nim z mocy ustawy i wyroku Sądu Rejonowego w D., sygn. III RC (...), z dnia 25 kwietnia 2018 r., obowiązku łożenia na utrzymanie córki A. P., wskutek czego łączna wysokość powstałych zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń miesięcznych, przez co naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych;

- z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. polegającego na tym, że w dniu 23 kwietnia 2019 r. w D., woj. (...), dokonał uszkodzenia ciała M. G. w ten sposób, że złapał ją ręką za szyję powodując u niej obrażenia ciała w postaci bolesności palpacyjnej po stronie bocznej prawej szyi, które to obrażenia naruszyły prawidłowe funkcjonowanie czynności narządów ciała M. G. na okres poniżej dni siedmiu, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne z art. 158 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. z art. 282 k.k., z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;

- z art. 190 § 1 k.k. i z art. 157 § 2 i § 4 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 64 § 2 k.k. polegającego na tym, że w dniu 23 kwietnia 2019 r. w D., woj. (...), groził przy użyciu noża pozbawieniem życia bratu P. P., które to groźby wzbudziły u zagrożonego realną obawę spełnienia, a nadto dokonał nożem uszkodzenia ciała

brata P. P., powodując u niego obrażenia ciała w postaci rany ciętej 1/3 obwodowej części ramienia prawego po stronie bocznej o długości 5 cm, które to obrażenia naruszyły prawidłowe funkcjonowanie czynności narządów ciała P. P. na okres poniżej dni siedmiu, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne z art. 158 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. z art. 282 k.k., z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Mając powyższe okoliczności na uwadze trzeba podkreślić, że wyroki, jakie zapadły przed Sądem Rejonowego w D. w dniu 20 września 2019 r. w sprawie sygn. akt II K (...) oraz w dniu 3 lipca 2020 r., sygn. akt II K (...), dotyczą dwóch odrębnych postępowań karnych zainicjowanych na skutek wniesienia odrębnych skarg publicznych przez Prokuratora Rejonowego w D., odnoszących się do różnych zdarzeń. Czyny jakie zarzucono oskarżonemu M. P. i których popełnienie przypisano oskarżonemu, stanowią odrębne, określone w czasie zdarzenia historyczne. Pomiedzy tymi przestępstwami nie zachodzi tożsamość przedmiotowo – podmiotowa, a zatem brak jest podstaw do przyjęcia, wbrew twierdzeniom obrońcy, że M. P. został skazany ponownie za te same przestępstwa. W tej sytuacji nie można było uznać, że doszło do wystąpienia zarzucanego w kasacji naruszenia prawa w postaci bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., czy też naruszenia art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez zaniechanie ustalenia, czy w sprawie nie zachodzi tego rodzaju bezwzględna przyczyna odwoławcza.

Skrótowo rzecz ujmując wypada przypomnieć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. odnoszące się do powagi rzeczy osądzonej (*res iudicata*) dotyczy tylko takiej sytuacji, gdy mimo ujemnej przesłanki procesowej, sąd wydał orzeczenie, chociaż zapadło już prawomocne orzeczenie dotyczące tej samej sprawy w innym postępowaniu. Oczywiste jest, że w opisanych warunkach zachodzić musi tożsamość podmiotowo-przedmiotowa, skoro chodzi o ten sam czyn tej samej osoby (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 24 lutego 2021 r., IV KK 572/20, LEX nr 3123196; z dnia 15 kwietnia 2021 r., III KA 1/20, LEX nr 3226737*).

Mając na uwadze wszystkie podniesione powyżej okoliczności, Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. jako oczywiście bezzasadną. O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k., zwalniając skazanego od ich ponoszenia i obciążając nimi Skarb Państwa.

Na podstawie § 4 ust. 3 oraz § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, zasądzono na rzecz obrońcy z urzędu adwokata P. G. od Skarbu Państwa kwotę 442,80 zł, obejmującą także VAT, za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego M. P..